

ایران ورجاوند

مجله ایران‌شناسی | سال ۴ | شماره ۷ | پاییز و زمستان ۱۴۰۰ | ۵۰۰۰۰ تومان

- ◆ مهرها و اثر مهرهای تپه دهسوار، کرمانشاه
- ◆ آثار حجاری ناتمام نویافته در روانسر کرمانشاه
- ◆ معرفی پل شیر پناه در مسیر شاهراه اریوحن-تیسفون
- ◆ الهه نانا و شاهنشاهی کوشانیان: ردپای میان‌رودانی و ایرانی
- ◆ معماری به‌عنوان منبعی برای تاریخ محلی روزگار مغول: نمونه موردی ورامین
- ◆ تابوت سنگی برف‌آباد؛ شواهدی از یک تدفین دوره اشکانی در حاشیه دشت اسلام‌آباد غرب کرمانشاه
- ◆ تفاوت‌ها و شباهت‌ها در خلق هنر گنداره: مطالعه موردی مدل‌سازی مکتب هده (جلال‌آباد افغانستان)
- ◆ تحلیلی بر عناصر معماری شیعی در آرامگاه‌های دوره قاجار در مقایسه با مقبره‌های اهل تسنن در آذربایجان غربی

ایران ورجاوند

ایران ورجاوند زنده است

دوفصلنامه ایران شناسی

سال ۴ | شماره ۷ | پاییز و زمستان ۱۴۰۰ | ۱۲۰ صفحه |
شماره ثبت مجله: ۸۰۶۸۸ | شماره ثبت نشان: ۲۹۶۲۹۸ |
صاحب امتیاز و مدیر و سردبیر: دکتر شاهین آریامنش |
مدیر داخلی: هوشنگ رستمی |

نشان مجله ایران ورجاوند برگرفته از گچبری ساسانی یافت شده از تیسفون عراق مربوط به دوره ساسانی است. داستان این گچبری به سال‌ها پیش بازمی‌گردد هنگامی که اسکار رویتز باستان‌شناس آلمانی همراه گروهش در سال ۱۹۲۹ میلادی در تیسفون در محدوده ساختمان بزرگی با نام معارید در حدود ۳ کیلومتری تاق کسری و ۱/۷۵ کیلومتری شمال دهکده سلمان پاک به کاوش‌های باستان‌شناسی پرداخت که در این کاوش‌ها از محلی که سپس تر خانه معارید ۶ نام گرفت شماری صفحه‌های گچبری گرد به دست آورد که در میان آنها صفحه‌گردی با دو بال گشوده شده از روبه‌رو وجود داشت که این دو بال، نشانی به شکل هلال ماه را دربر گرفته‌اند. این گچبری در موزه برلین آلمان نگهداری می‌شود.

تصویر جلد: قطعه‌تزیینی از قصر ابونصر شیراز، سده ۶ و ۷ میلادی، ساسانی (۴)، موزه متروپولیتن نیویورک

تهران، صندوق پستی ۵۶۹-۱۴۵۱۵

www.iranvarjavand.ir

Iranvarjavand@hotmail.com

۰۹۳۹۵۹۶۹۴۶۶

چاپخانه: ایران کهن

همه حقوق این اثر برای ایران ورجاوند محفوظ است. تکثیر، انتشار، چاپ و بازنویسی این اثر یا بخشی از آن به هر شیوه همچون رونوشت، انتشار الکترونیکی، ضبط و ذخیره روی سی دی و چیزهایی از این دست بدون موافقت کتبی و قبلی مجله ایران ورجاوند ممنوع است و متخلفان بر پایه قانون «حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» تحت پیگرد قرار خواهند گرفت.

| با همکاری گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن |

”سیاهه“

مقاله

- مهرها و اثر مهرهای تپه دهنسوار، کرمانشاه | سوزان پولاک، رینهارد برنیک و کریستین کاینت، ترجمه ماندانا صدفی و مجتبی چرمچیان ۴
- تابوت سنگی برف آباد؛ شواهدی از یک تدفین دوره اشکانی در حاشیه دشت اسلام آباد غرب، کرمانشاه | شهرام علی یاری و سجاد علی بیگی ۱۶
- تفاوت‌ها و شباهت‌ها در خلق هنرگن‌داره: مطالعه موردی مدل‌سازی مکتب هده (جلال آباد افغانستان) | الکساندرا وانلین، ترجمه باقر فاضلی ۲۲
- الیه نانا و شاهنشاهی کوشانیان: ردپای میان‌رودانی و ایرانی | مانی‌سعدی‌نژاد، ترجمه باقر فاضلی ۴۳
- معرفی پل شیر پناه در مسیر شاهراه اریوحن-تیسفون اعلی نوراللهی ۵۱
- آثار حجاری ناتمام نویافته در روانسر کرمانشاه | ناصر امینی‌خواه ۶۷
- معماری به‌عنوان منبعی برای تاریخ محلی روزگار مغول: نمونه موردی ورامین | شیلا بلر، ترجمه محسن سعادت‌تی ۷۶
- تحلیلی بر عناصر معماری هویت شیعی در بناهای آرامگاهی دوره قاجار در مقایسه با مقبره‌های هم‌عصر اهل تسنن در آذربایجان غربی | اسماعیل معروفی اقدم، علی صدرایی و فریبرز طهماسبی ۹۱

درگذشتگان

۱۱۳

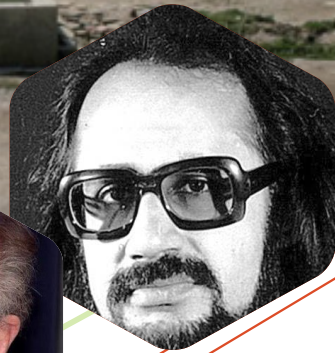
درگذشتگان ایران شناسی | آرشاک ایروانیان

بخش انگلیسی

In search of Ērānšahr, Records and scientific studies of Antonio Panaino, Italian Iranologist | Afshin Aryanpur 3

مقاله

مجله ایران شناسی ایران ورجاوند

تابوت سنگی برف آباد؛ شواهدی از یک تدفین دوره اشکانی در حاشیه دشت اسلام آباد غرب، کرمانشاه

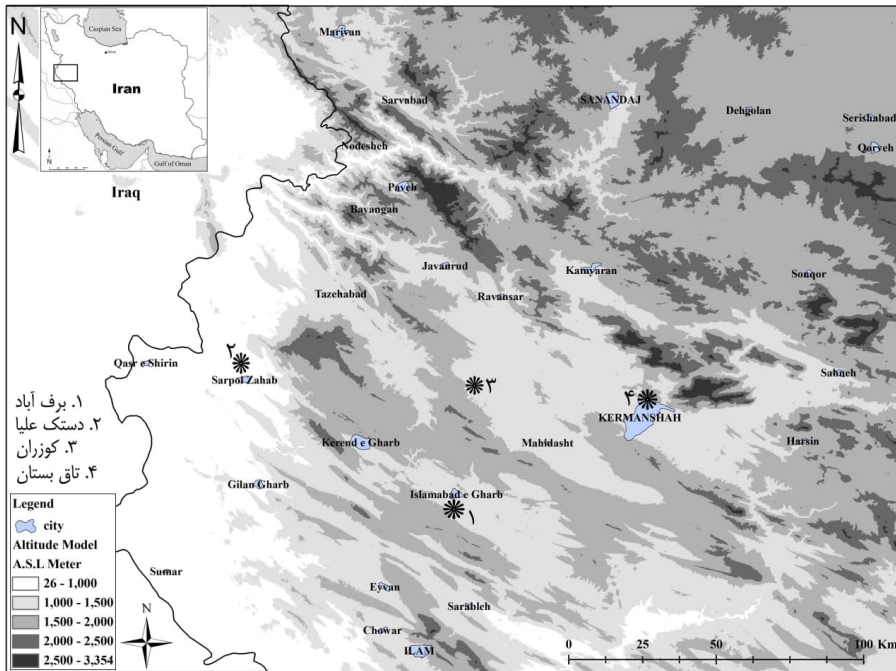
شهرام علی یاری* و سجاد علی بیگی**
* کارشناس ارشد اداره کل میراث فرهنگی استان کرمانشاه؛
** استادیار گروه باستان‌شناسی دانشگاه رازی، کرمانشاه

داده شده و سپس سنگ قبر نوشته‌داری مربوط به فردی به نام رضا فرزند حسین با تاریخ درگذشته به سال ۱۳۳۹ بر گور نهاده شده است.^۱ یافته مورد بحث ۱۹۰ سانتی‌متر طول و ۸۰ سانتی‌متر عرض دارد و از ارتفاع دیواره‌های عمودی آن به دلیل شکستگی، اطلاعی در دست نیست. با احتساب کف ضخیم و ۱۳ سانتی‌متری این شی، در بیشترین حد تنها ۲۵ سانتی‌متر از دیواره این شی سنگی باقی مانده است (تصویر ۲). براساس بخش‌های بسیار اندک باقی‌مانده از دیواره عمودی این شی، پیداست که این شی در محل اتصال بدنه به کف ۱۲-۱۰ سانتی‌متر ضخامت داشته است. با توجه به شکستگی بخش‌های پیرامونی این شی، تشخیص ماهیت و کاربری این یافته بدون شناخت نمونه‌های مشابه، در نگاه نخست اندکی دشوار است. اما بر اساس شکل آن و مقایسه با نمونه‌های مشابه،

در میان گورستان امروزی روستای برف آباد در جنوب شهر اسلام آباد غرب در استان کرمانشاه، بخش‌هایی از یک تابوت سنگی وجود دارد که سرنخی از یک تدفین و احتمالاً گورستانی باستانی در این محوطه به دست می‌دهد. برف آباد و گورستان آن در حاشیه جنوبی دشت میانکوهی حاصلخیز اسلام آباد غرب و تقریباً در اراضی نزدیک به دامنه ناهمواری‌ها و ارتفاعات واقع شده است (تصویر ۱).

در بازدید سال ۱۴۰۰ از گورستان روستا که قدمتی کمتر از یک سده دارد، بخش‌هایی از یک شی سنگی مشاهده شد که با توجه به شکل و ساختار آن اثری باستانی است. این شی از سنگ آهک سفید متمایل به طوسی بسیار روشن تراشیده شده و رد ضربات تیشه برای شکل‌دهی به آن بر سطح اثر دیده می‌شود. این اثر بر یکی از قبور امروزی گورستان به عنوان سنگ قبر قرار

۱ به گفته اهالی دو قبر مجاور هم متعلق به دو سرباز جوان اهل کنگاور به نام‌های رضا فرزند حسین و علی محمد خزانی فرزند علیرضا بوده که در حین خدمت سربازی در تاریخ ۱۳۳۹/۴/۲۲ در آب برف آباد غرق شده و همین‌جا به خاک سپرده شده‌اند. شی سنگی مورد بحث این مقاله بر روی قبر فرد نخست قرار داده شده و سپس سنگ قبر آهکی کتیبه‌داری بر روی آن نهاده شده است.

تصویر ۱. موقعیت گورستان برف آباد، تاق‌بستان و دستک علیا (با سپاس از سعید بهرامیان)

وزن بالای این تابوت سنگی، ممکن است که این یافته چندان از محل اصلی خود دور نشده باشد. از این رو بعید نیست که در محدوده گورستان برف آباد یا نزدیکی آن گورستانی باستانی مدفون باشد.

همچون تمامی نمونه‌های مشابه کشف شده در منطقه این نمونه سنگی نیز به شکل یکپارچه تراشیده شده و رد ضربات تیشه بر آن قابل مشاهده است. آنگونه که می‌دانیم در دوره اشکانی منطقه غرب ایران علاوه بر گورهای چاله‌ای ساده و تدفین‌های خمره‌ای؛ تدفین‌های تابوتی نیز انجام می‌شده است. احتمالاً به دلیل هزینه بر بودن، سنگین بودن و دشواری تراش تابوت‌های سنگی، از تابوت‌های سفالی بیشتر استفاده می‌شده است. با این حال نمونه‌هایی از

مشخص گردید که این شی در واقع بخش تحتانی یک تابوت سنگی است که نمونه‌های مشابه آن از چند محوطه در غرب ایران گزارش شده است. با احتساب ضخامت دیواره‌های این تابوت، فضای کف تابوت در بخش درونی ۱۷۰ سانتی‌متر در طول و ۵۶ سانتی‌متر عرض دارد. این ابعاد برای یک تدفین درازکش با پاهای اندک جمع شده یک فرد بالغ مناسب است^۱. با توجه به هزینه بر بودن و پر زحمت بودن ساخت تابوت‌های سنگی این دست از تابوت‌ها اغلب اندک هستند و به احتمال مربوط به اشخاص متمول یا افراد با جایگاه اجتماعی بالا در جامعه بوده‌اند که به دلیل خارج شدن این نمونه از بافت باستان‌شناسی اش، از داشتن اطلاعات بیشتری در خصوص آن محرومیم. با در نظر داشتن

۱ در خصوص ابعاد و اندازه تابوت‌های سنگی همدان اطلاعات اندکی منتشر شده است. در مقاله تدفین‌های اشکانی شهر همدان که در مجله ایران منتشر شده است تنها ابعاد تابوت کوی جراحان بدین شکل ذکر شده است: طول ۲ متر، عرض ۸۰ و ارتفاع ۵۰ سانتی‌متر (Mohamadifar et al., 2021). ابعاد نمونه به دست آمده از روستای دستک علیا سرپل‌زهاب چنین است: اندازه کف بخش درونی: ۱۱۳ طول، ۴۵ عرض و ۶۱ ارتفاع. دهانه بالایی: ۱۵۱ طول و عرض ۷۰ سانتی‌متر. از این رو با توجه به نبود اطلاعات در زمینه ابعاد و اندازه این نوع از تابوت‌ها نمی‌توان چندان بحث کرد.

تصویر ۲. تابوت سنگی برف آباد

تابوت‌های سنگی از گورستان‌های شهر همدان چون عباس آباد، کوی جراحان، کوی رضا، خیابان نظری و پشت بانک کارگشایی (دایر و دیگران، ۱۳۹۲؛ Mohamadifar et al., 2021) و همچنین گورستان اشکانی تاق‌بستان (۴) (چایچی امیرخیز و سعیدی هرسینی، ۱۳۸۱: ۱۱، ۱۴۵، تصویر ۱۹) و محوطه دستک علیا در سرپل‌زهاب (گراوند، ۱۳۹۳) در استان

۱ در موزه سنگ مجموعه تاق‌بستان پیشتر تابوت سنگی نگهداری می‌شد که همچون سایر نمونه‌های شناخته شده از سنگ آهک تراشیده شده بود که منتسب به گورستان اشکانی تاق‌بستان است (علی‌بیگی، ۱۳۸۸: ۱۷۵، تصویر ۵). احمد چایچی امیرخیز و محمدرضا سعیدی هرسینی (۱۴۵: تصویر ۱۹) در کتاب خود تصویری از این تابوت سنگی منتشر نموده و آن را متعلق به تاق‌بستان دانسته‌اند. برای این انتساب مدارکی وجود ندارد و کامبخش‌فرد نیز در انتشارات مربوط به گورستان اشکانی تاق‌بستان به این اثر اشاره نکرده است. در واقع تمامی تدفین‌های گزارش شده از تاق‌بستان، از نوع تدفین‌های خمره‌ای بوده و تدفین تابوتی دیگری از این مکان گزارش نشده است (کامبخش‌فرد، ۱۳۷۷؛ ۱۳۸۶). از این رو در حال حاضر انتساب این تابوت سنگی به محوطه گورستان اشکانی تاق‌بستان بدون اسناد و مدارک بیشتر دشوار است و باید منتظر اطلاعات بیشتری در این باره ماند. با توجه به اینکه اشیاء موزه سنگ تاق‌بستان از نقاط مختلف استان کرمانشاه جمع‌آوری شده و در این مکان به نمایش درآمده است، بعید نیست این تابوت مربوط به مکان دیگری غیر از تاق‌بستان باشد. به نظر می‌رسد در نبود اطلاعات دقیق‌تر برای حل این مشکل، بتوان با انجام آزمایش پتروگرافی مشکل این انتساب را حل کرد. باین‌حال به گفته آقای نورالله کریمی امین اموال پیشین اداره کل میراث فرهنگی استان کرمانشاه، این تابوت در دهه ۶۰ توسط مرحوم علی‌اکبر بهرامی از نیروهای یگان اداره میراث فرهنگی از حوالی غرب کوزران به تاق‌بستان منتقل شده است.

تصویر ۳. تابوت سنگی محوطه دستک علیا (گراوند، ۱۳۹۳: ۱۰۰، تصویر ۵)

به عنوان محوطه‌ای از دوره تاریخی و اسلامی (بیگ محمدپور، ۱۳۸۴: ۱۸۹) مستندنگاری شده است. همچنین این مکان در سال ۱۳۸۵ با شماره ۱۷۸۴۲ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است. از این رو ارتباط گورستان احتمالی برف‌آباد با محوطه میدان تیر منتفی نیست.

تاریخ‌گذاری دقیق این تابوت دشوار است، اما یافته سنگی تابوت سنگی برف‌آباد شباهت نزدیکی با تابوت‌های شناسایی شده در منطقه زاگرس مرکزی دارد که همگی متعلق به دوره اشکانی هستند.^۱ در واقع تاکنون در گستره زاگرس مرکزی تابوت‌های سنگی مربوط به دوره‌ای غیر از دوره اشکانی کشف نشده است. به علاوه این اثر در نزدیکی محوطه میدان تیر به دست آمده که پیشتر نیز باستان‌شناسان آن را به

کرمانشاه (تصویر ۳) نیز گزارش شده است. با اینکه سرنخی روشنی از تاریخی بودن محدوده گورستان امروزی روستای برف‌آباد در دست نیست، اما این مکان در یک کیلومتری محوطه باستانی بزرگ موسوم به «میدان تیر» با وسعتی معادل ۱۰ هکتار قرار گرفته که پس از چیاخشت بزرگترین استقرار دوره اشکانی دشت اسلام‌آباد غرب است (علی‌یاری، ۱۳۹۲). این محوطه که به محوطه میدان تیر موسوم است ۴۱۰×۲۵۰ متر ابعاد دارد و رأس آن حدود ۳/۵ متر نسبت به اراضی پیرامونش ارتفاع دارد (بیگ محمدپور، ۱۳۸۴: ۱۸۹). محوطه در بررسی‌های سال ۱۳۷۷ کامیار عبدی به عنوان محوطه‌ای متعلق به دوره اشکانی (عبدی، ۱۳۷۷) و در بررسی‌های مهدی بیگ محمدپور

۱ دو نمونه تابوت سنگی از کاوش‌های سال ۱۳۶۷ استاد مهدی رهبر از اراضی روستای حسین‌آباد شوش به دست آمده که ایشان آنها را مربوط به دوره هخامنشی (رهبر، ۱۳۹۴) و بوشارلا و هرینک (Bucharlat & Haerinck, 2011) آنها را مربوط به دوره اشکانی می‌دانند. با توجه به یافته‌ها مرتبط با تدفین‌های حسین‌آباد به احتمال بیشتر آن دو تدفین مربوط به دوره هخامنشی هستند نه اشکانی.

دوره اشکانی متناسب نموده و یافته‌های سطحی نیز این تاریخ‌گذاری را تأیید می‌کند. از این رو به نظر می‌رسد که تابوت سنگی برف‌آباد اثری متعلق به دوره اشکانی و احتمالاً سرنخی از یک گورستان باستانی در این حوالی است.

با توجه به اینکه هنوز در این مکان کاوش باستان‌شناسی صورت نگرفته، نمی‌دانیم که این تابوت سنگی دقیقاً از کجا به دست آمده و چه ارتباط احتمالی میان گورستان احتمالی برف‌آباد دیگر و محوطه‌های دوره اشکانی اسلام آباد به ویژه محوطه میدان تیر وجود دارد. با توجه به کشف این یافته به نسبت کمیاب در منطقه، از این به بعد می‌توان گورستان برف‌آباد

سپاسگزاری

از دوست گرامی آقای بهنام قنبری برای تهیه تصاویری از تابوت برف‌آباد و از آقای نورالله کریمی امین اموال پیشین، خانم الهام افکاری امین اموال کنونی و آقای سیامک خدیوی کارشناس محترم اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمانشاه برای اطلاع از محل کشف تابوت سنگی موزه سنگ تاق‌بستان سپاسگزاریم.

کتاب‌نامه

گردشگری استان کرمانشاه، (منتشر نشده).
علیاری، شهرام (۱۳۹۲). مطالعه و تحلیل باستان‌شناختی آثار و مکان‌های ساسانی دشت اسلام‌آباد غرب، پایان‌نامه کارشناسی ارشد باستان‌شناسی، گروه باستان‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر، به راهنمایی دکتر فرزاد مافی، (منتشر نشده).
علی‌بیگی، سجاد (۱۳۸۸). «موزه سنگ در مجموعه طاق‌بستان، کرمانشاه»، باستان‌پژوه ۱۸: ۱۷۶-۱۷۲.
کامبخش‌فرد، سیفالله (۱۳۷۷). گور خمره‌های اشکانی، پیوست شماره ۱ مجله باستان‌شناسی و تاریخ، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
کامبخش‌فرد، سیفالله (۱۳۸۶). کاوش‌ها و پژوهش‌های باستان‌شناسی و احیاء معماری معبد آناهیتا کنگاور و تاق‌گرا، ج ۲، گنجینه‌های یافته شده از کاوش‌ها، تهران: پژوهشکده باستان‌شناسی.
گراوند، مرتضی (۱۳۹۳). «تابوت سنگی مکشوفه از روستای دستک علیا، سرپل ذهاب، کرمانشاه»، پژوهش‌های زاگرس ۳-۲: ۹۷-۱۰۳.

الف) فارسی

بیگ‌محمدپور، مهدی (۱۳۸۴). گزارش بررسی و شناسایی دشت‌های اسلام‌آباد، کرند و حسن‌آباد، آرشیو سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کرمانشاه (منتشر نشده).
چاپچی امیرخیز، احمد و محمدرضا سعیدی هرسینی (۱۳۸۱). نگاهی به تدفین تابوتی در ایران باستان، تهران: سمیرا.
دایر، علیرضا؛ محمدی‌فر، یعقوب و سمیه حسنلو (۱۳۹۲). «تدفین‌های دوره اشکانی شهر همدان»، در مجموعه مقالات باستان‌شناسی و تاریخ شهر همدان، به مناسبت یکصدمین سالگرد کاوش در همدان، به کوشش علی هژبری، تهران: پژوهشگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، صص: ۱۹۸-۱۸۹.
رهبر، مهدی (۱۳۹۴). «آیا تابوت‌های سنگی مکشوفه از شوش متعلق به دوره هخامنشی است؟»، پژوهش‌های باستان‌شناسی مدرس ۱۱-۱۰: ۲۵۰-۲۴۳.
عبدی، کامیار (۱۳۷۷). گزارش بررسی دشت اسلام‌آباد، آرشیو اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و

ب) نافرسی

Mohamadifar, Y., Hemati Azandryani, E., Dailar, A., Hasanlu, S., and J. Babapiri (2021). "Parthian Burials in the Hamadan City, Western Iran", IRAN 59 (1): 77-89.

Boucharlat, R., and Haerincq, E., (2011). Tombes d'époque parthe (Chantiers de la Ville des Artisans) [Mémoires de la Delegation Archéologique en Iran Tome XXXV, Mission de Sussiane], Leiden-Boston.

“Contents”

Article

- Seals and Sealing from Dehsavar** | S Pollock, R Bernbeck, and Ch Kainert, Persian translated by Mandana Sadafi & Mojtaba Charmchian 4
- Barfabad Stone Coffin; Evidence from a Parthian Burial on the Edge of the Islamabad Plain West of Kermanshah** | Shahram Aliyari & Sajjad Alibaigi 16
- Differences and similarities in Gandhāran art production: the case of the modelling school of Haḍḍa (Afghanistan)** | Alexandra Vanleene, Persian translated by Bagher Fazeli 22
- The Goddess Nana and the Kušan Empire: Mesopotamian and Iranian Traces** | Many Saadi-Nejad, Persian translated by Bagher Fazeli 43
- Introduction of Shirpanah Bridge on the Ariuhan-Ctesiphon Way** | Ali Nourallhi 51
- Unfinished Carvings in Ravansar, Kermanshah** | Naser Amini Khah 67
- Architecture as a Source for Local History in the Mongol Period: The Example of Warāmīn** | Sheila Blair, Persian translated by Mohsen Saadati 76
- An Analysis of Architectural Elements of Shiite in Qajar Tomb Buildings and Compared to Sunni Tombs in West Azarbaijan** | Esmail Marofi Aghdam, Ali Sadraei, Fariborz Tahmasebi 91

Obituary

- Mir Abedin Kaboli, Ahmad Kabiri, Pierre Amiet, Asghar Karimi & Bert G. Fragner** | Arshak Iravanian 113

- In search of Ērānšāhr, Records and scientific studies of Antonio Panaino, Italian Iranologist** | Afshin Aryanpur 3

ایران ورجاوند

○ ○ ○ ○ ○
| Iran-e Varjavand (Glorious Persia) |
| Persian Journal Of Iranain Studies |
| Vol. 4, No.7, Autumn & Winter 2022 |

Concessionaire, Manager in Charge
and Editor-in-chief:

| Dr Shahin Aryamanesh |

Managing Editor: **Houshang Rostami**

 Tehran, Iran, Post box: 14515-569

 www.iranvarjavand.ir

 Iranvarjavand@hotmail.com

 +98 9395969466

Window Screen, ca. 6th-7th century
Sasanian (?), Iran, Qasr-i Abu Nasr
The Metropolitan Museum of Art, USA

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission in writing, from the publisher.

With Contributions by

| Tisaphemes Archaeological Research Group |

Persian Journal of Iranian Studies / Vol. 4 / No. 7 / Autumn & Winter 2021

ایران
ورجاوند

Iran-e Varjavand
(Glorious Persia)

- ◆ Seals and Sealing from Dehsavar
- ◆ Unfinished Carvings in Ravansar, Kermanshah
- ◆ Introduction of Shirpanah Bridge on the Ariuhan-Ctesiphon Way
- ◆ The Goddess Nana and the Kušan Empire: Mesopotamian and Iranian Traces
- ◆ Architecture as a Source for Local History in the Mongol Period: The Example of Warāmīn
- ◆ Barfabad Stone Coffin; Evidence from a Parthian Burial on the Edge of the Islamabad Plain West of Kermanshah
- ◆ Differences and Similarities in Gandhāran art Production: the Case of the Modelling School of Hadda (Afghanistan)
- ◆ An Analysis of Architectural Elements of Shiite in Qajar Tomb Buildings and Compared to Sunni Tombs in West Azarbaijan